

III. Přehled o stavu a vývoji státních záruk

1. Standardní státní záruky

Úhrn standardních státních záruk, t.j. celkový rozsah potenciálních závazků státu z poskytnutých vnitřních (korunových) a zahraničních (cizoměnových) bankovních úvěrů krytých standardními státními zárukami ČR včetně záruk solidárních, se v roce 2008 výrazně snížil, a to z 43,8 mld. Kč na 39 mld. Kč. Na tomto poklesu stavu o 4,8 mld. Kč se podílely uskutečněné úhrady splatných částek úvěrů, dále splácení formou realizace státních záruk z prostředků státního rozpočtu, vyúčtované kursové rozdíly a příp. další kursové korekce.

Tabulka č. 13

v mil. Kč

Standardní státní záruky	Stav k 1.1.2008	zvýšení stavu			snížení stavu			Kursové rozdíly (+,-)	Stav k 31.12.2008
		Poskytnuté záruky	Čerpání nové tranše	Vyúčtování úroků a poplatků	Splátky od dlužníků	Realizace státních záruk	Jiná změna stavu (+,-)		
Zaručené vnitřní bankovní úvěry	4 021,7	-	-	143,2	309,3	485,2	-17,0	-	3 353,4
Zaručené zahraniční úvěry	39 331,4	-	-	2 039,3	1 161,0	2 232,5	-2 954,4	599,1	35 621,9
Závazky Slovenska kryté solidárními zárukami	409,0	-	-	-	-	-	-409,0	-	0,0
Úvěry se státní zárukou (standardní) celkem	43 762,1	-	-	2 182,5	1 470,3	2 717,7	-3 380,4	+599,1	38 975,3

V roce 2008 nebyly vystaveny žádné nové standardní státní záruky, ani nedošlo k čerpání dalších úvěrových tranší státem garantovaných úvěrů. Na zvyšování potenciálních závazků státu z tohoto titulu se tak podílelo pouze započítávání splatných úroků a ostatního příslušenství do celkové hodnoty vykazovaných úvěrů v rozsahu 2 190,7 mil. Kč.

Převládající snížení stavu závazků ze státem zaručovaných úvěrů bylo v převážné míře ovlivněno objemově rozsáhlými úhradami splatných částí jistin a úroků, které v roce 2008 dosáhly celkové hodnoty 7 142,4 mil.Kč. Na uvedené výši úhrad se podílely platby zajišťované z vlastních zdrojů dlužníků (tyto platby představovaly cca 20,6%) i úhrady zajišťované z prostředků státu, ať již se jednalo o přímou úhradu ze státního rozpočtu (41,3%) nebo o faktickou realizaci státních záruk (38,1%).

Tabulka č. 14

v mil. Kč

Standardní státní záruky	Stav k 1.1.2008	zvýšení stavu			snížení stavu			Kursové korekce (+,-)	Stav k 31.12.2008
		Poskytnuté záruky	Čerpání nové tranše	Vyúčtování úroků a poplatků	Splátky od dlužníků	Realizace státních záruk	Jiná změna stavu (+,-)		
Ekologického charakteru	0,0	-	-	-	-	-	-	-	0,0
Na rozvoj infrastruktury	35 517,3	-	-	1 766,6	1 470,3	2 717,7	-2 214,5	+676,3	31 557,7
Ostatní	7 835,8	-	-	415,9	-	-	-756,9	-77,2	7 417,6
Závazky Slovenska kryté solidárními zárukami	409,0	-	-	-	-	-	-409,0	-	0,0
Úvěry se státní zárukou (standardní) celkem	43 762,1	-	-	2 182,5	1 470,3	2 717,7	-3 380,4	+599,1	38 975,3

Z celkového rozsahu splátek z vlastních zdrojů dlužníků ve výši 1 470,3 mil. Kč připadá 223,9 mil. Kč na MUFIS, a.s. (program rozvoje municipální infrastruktury), 465,7 mil. Kč na České dráhy, a.s. (výroba a dodání jednotek s výkyvnými skříněmi – pendolina) a 780,7 mil. Kč na Správu železniční dopravní cesty, s.o. (železniční koridor č.I). Zbývající část úvěru (409 mil. Kč), poskytnutého podnikem Chemicelulóza Žilina na financování výstavby papírenského zařízení a jištěného solidární zárukou České republiky, předčasně splatil první ručitel - Ministerstvo financí Slovenské republiky.

Významná část splátek jistin a úroků ze státem zaručených úvěrů v úhrnné výši 2 954,6 mil. Kč byla, obdobně jako v roce 2007, provedena z prostředků státního rozpočtu, aniž by se fakticky jednalo o realizaci státních záruk, neboť příslušní dlužníci nebyli z tohoto titulu zavázáni státu. Tyto úhrady se týkaly jmenovitě splátek jistin a příslušenství úvěrů poskytnutých v minulých letech na rozvojové projekty Evropskou investiční bankou, kde jako finanční manažer a současně jako formální dlužník vystupuje ČMZRB. Ze státního rozpočtu tak byly uhrazeny splátky úvěrů na výstavbu dálnic (1 329,8 mil. Kč), zlepšení stavu mezinárodních silnic (232,7 mil. Kč), program E-Roads II (308,1 mil. Kč), opravy silnic (328 mil. Kč), odstranění povodňových škod (655,2 mil. Kč) a podporu vodohospodářských investic (100,8 mil. Kč).

Vlastní realizace standardních státních záruk, tj. úhrada splatných částek ze státního rozpočtu při platební neschopnosti dlužníků, byla v roce 2008 provedena v celkovém rozsahu 2 717,7 mil. Kč a týkala se výhradně státní organizace Správa železniční dopravní cesty (SŽDC, s.o.), která se na základě zákona č. 77/2002 Sb. stala nástupcem bývalé s.o. České dráhy. SŽDC, s.o. prokázala nesolventnost k úhradám splátek jistin a úroků téměř u všech splatných úvěrových závazků, a proto byly z prostředků státního rozpočtu formou realizace státních záruk uhrazeny splátky úvěrů poskytnutých na výstavbu železničních koridorů č. I a č. II.

Naproti tomu mírný nárůst stavu potenciálních závazků státu z poskytnutých záruk, vyčíslený na cca 574 mil. Kč, je v převážné míře odrazem postupného oslabování české koruny vůči USD a EUR ve druhé polovině roku 2008.

Stav pohledávek státu z realizovaných státních záruk se v roce 2008 snížil z 13 610 mil. Kč o 3 155 mil. Kč a k 31.12.2008 dosáhl hodnoty cca 10 455 mil. Kč.

Tabulka č. 15 v mil. Kč

+ zvýšení stavu pohledávek - snížení stavu pohledávek	Stav pohledávek k 1.1.2008	Změny za rok 2008		Stav pohledávek k 31.12.2008
		realizace záruk	jiné změny	
Správa železniční dopravní cesty, s.o.	9 080,8	2 717,7	-5 613,1	6 185,4
Chepos Engineering, s.r.o.	770,8		54,1	824,9
Alumina Plant Project of Iran	1 154,1		81,0	1 235,1
VLT, a.s. (Zetor Brno, s.p.)	1 575,8			1 575,8
Mitas, a.s., Praha	203,3		-22,6	180,7
Pohledávky z realizovaných standardních záruk	12 784,8	2 717,7	-5 500,6	10 001,9
Správa železniční dopravní cesty, s.o. (77/2002 Sb.)	825,7	383,7	-756,0	453,4
Pohledávky z realizovaných záruk celkem	13 610,5	3 101,4	-6 256,6	10 455,3

Výsledný pokles stavu pohledávek vůči SŽDC, s.o. je odrazem naplnění usnesení vlády č. 1255/2008, kterým byl vysloven souhlas s prominutím závazků SŽDC, s.o. ve výši 5 613,1 mil. Kč, resp. 6 369,1 mil. Kč včetně ručení ze zákona č. 77/2002 Sb.

V roce 2008 pokračovalo postupné splácení pohledávky státu v souladu s Dohodou o narovnání, uzavřenou se společností MITAS, a.s. Celková výše splátek dosáhla hodnoty 22,6 mil. Kč. Vývoj stavu pohledávek státu z realizovaných státních záruk byl částečně ovlivněn také kursovými dopady v případě pohledávek za společností Chepos Engineering, s.r.o. a za iránskou státní firmu APPI, které jsou od roku 2002 vedeny v USD. Vzhledem k poklesu směnného kursu české koruny vůči USD se kursové rozdíly projevily v tomto případě zvýšením stavu pohledávek státu o více než 135 mil. Kč.

2. Nestandardní státní záruky

Stav nestandardních státních záruk, tj. záruk, které nespĺňují všechny podmínky stanovené rozpočtovými pravidly, se v roce 2008 snížil o necelých 52 mil. Kč.

Tabulka č. 16 v mil. Kč

Nestandardní státní záruky	Stav k 1.1.2008	Zvýšení stavu záruk	Snížení stavu záruk	Stav k 31.12.2008
- ve prospěch ČNB za odškodnění strategického investora IPB	157 005,8		51,5	156 954,3
- ve prospěch ČSOB za nekvalitní aktiva IPB	0,0			0,0
C e l k e m	157 005,8		51,5	156 954,3

Od roku 2004 je do stavu nestandardních státních záruk zahrnut celkový rámec garance vystavené v roce 2000 ve prospěch ČNB jako jedno z opatření v rámci postupu řešení finanční situace Investiční a poštovní banky k pokrytí některých ztrát vyplývajících ze Smlouvy a slibu odškodnění pro ČSOB jako strategického investora IPB. Z předpokládaného rámce 160 mld. Kč jsou ze státního rozpočtu průběžně realizovány úhrady záloh vyplacených ČSOB, a.s. Českou národní bankou. V roce 2008 tak bylo ve prospěch ČNB uhrazeno cca 51,6 mil. Kč.

3. Ručení ze zákona

Kromě standardních a nestandardních státních záruk, jejichž předmětem jsou smluvně určené konkrétní úvěrové či jiné závazky, existuje i ručení vyplývající ze zvláštních zákonů.

K 1. lednu 2003 došlo v souladu se zákonem č. 77/2002 Sb. k transformaci státní organizace České dráhy a převodu podstatné části jejích závazků na státní organizaci Správa železniční dopravní cesty (SŽDC). Podle § 19 a § 20 zmíněného zákona se stal stát ručitelem za závazky SŽDC, což ve svém důsledku znamenalo vedle standardních úvěrů zajištěných státní zárukou i ručení státu za původně komerční úvěry čerpané v minulosti s.o. České dráhy. Ke dni 31.12.2008 činil stav státem garantovaných úvěrů SŽDC dle zákona č. 77/2002 Sb. celkem 7 mld. Kč. Z prostředků státního rozpočtu byla z titulu zákonného ručení uhrazena v roce 2008 celková částka 383,6 mil. Kč. V důsledku prominutí dluhů ve výši 756 mil. Kč podle vládního usnesení č. 1255/2008 se stav pohledávek státu vůči SŽDC jen z titulu realizovaných záruk v rámci zákonného ručení snížil na 453,4 mil. Kč. Celková zadluženost SŽDC, představovaná závazky společnosti z titulu realizace standardního a zákonného ručení státu dosáhla ke konci roku 2008 úrovně 6 638,8 mil. Kč.

Ze zákona č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o doplnění zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, stát ručí za závazky Exportní, garanční a pojišťovací společnosti, a.s. (EGAP) z pojištění vývozních úvěrových rizik a za závazky České exportní banky, a.s. (ČEB) za splácení úvěrových zdrojů získaných touto bankou, jakož i za závazky z ostatních operací na peněžních a kapitálových trzích směřujících k získání prostředků pro zvýhodněné financování exportu, pokud k nim byl dán souhlas Ministerstva financí a ČNB. Rozsah těchto závazků vyplývajících z uvedených zákonů a stanovených státním rozpočtem na rok 2008 byl dodržen.